

EDITORIAL

BULETIN DE INFORMAȚIUNI EDITORIALE ȘI DE LIBRĂRIE

O EDITURĂ ȘI CEVA MAI MULT

Este în firea lucrurilor ca un romancier să aibă fantezie, iar un editor contabilitate și casă de bani. Fiecare, cu uneltele sale.

Totuși, proprietarul, directorul și animatorul editurii „Naționala-Ciornei” mi-a răsturnat de la întâia întâlnire, această părere: Nu fiindcă n’ar avea contabilitate și casă de bani. Doamne ferește! Ci fiindcă într’o jumătate de oră m’a lăsat în urmă, cu toată imaginația mea de romancier.

E poate o întâmplare vrednică de povestit.

Imi aduc aminte, acum zece ani m’am pomenit cu un telefon. Un domn Ciornei, director al agenției Hachette și vag editor în asociație al unei colecții de traduceri, mă invita din celălalt capăt al firului să pierd o oră într’o conversație fără un scop precis. Vă asigur că n’a fost o oră pierdută. Cel puțin pentru mine.

Pentru prima oară întâlneam un asemenea fenomen.

Directorul editurii „Naționala” era și atunci, ca și acum, un om gălăgios, fără astâmpăr pe scaun, sărind de la birou să-ți arate o carte, întorcându-se să răspundă la telefon, apucând stiloul să însemne un proiect ori o întâlnire, sunând un funcționar, deschizând un sertar, închizându-l pentru ca să reia apoi cu zâmbetul cel mai optimist de pe lume, firul celor mai îndrăznețe și fantastice proiecte. Așa l-am cunoscut — și spre ocara intuiției mele psihologice, mărturisesc că nu mi-a făcut o prea strălucită impresie. Omul era interesant. Editorul? Mergea la catastrofă cu asemenea cutezătoare plănui.

Se gândea pe atunci să treacă dela editarea colecțiilor de traduceri, la o mare editură a literaturii autohtone. Nu-l înspăimânta lichidarea celor două edituri „Cultura Națională” și „Ancora”; una cu un inepuizabil capital la spate, cealaltă cu o mai veche experiență pe piața literară. Optimism până la un punct justificat. De aci înainte însă, începea temeritatea...

În planurile sale, directorul proiectatei edituri, își propunea să civilizeze tehnica de pe atunci a cărților, să dubleze și să tripleze tirajul tradițional, să în-

curajeze scriitorii tineri scoțându-i din anonim, să stabilească o legătură mai intimă între scriitor și cititor, între scriitor și librar, să le facă toate acestea și încă altele; iar pe deasupra lor, să mai câștige și bani. Vă închipuiți atunci, de ce nu mi-a făcut o impresie prea strălucită ca editor. Mi-am spus că și-a greșit cariera. Cu atâta fantezie ar fi ajuns poate un bun romancier — și nu un romancier realist ori naturalist, nici psiholog: un romancier de aventuri.

Am promis, dacă îmi amintesc bine, să-i aduc cândva un manuscris. Am promis cu tot scepticismul și rezervându-mi o dată cât mai îndepărtată. Ioni spun că pe la anul 1939 sau 1940 va trece în domeniul celor ce-au fost să fie și nu mai sunt decât în amintire.

Directorul cu ochelari și cu telefoane a rămas mai departe la postul său, să vocifereze gălăgios, să sune, să se indigneze, să sară de pe scaun și să se întoarcă la loc, să aștearnă proiecte pe hârtie și... minune! să le realizeze. Să le realizeze dincolo de ce-a făgăduit și dincolo de ce a cutezat să plănuiască. Romanul pe care i l-am adus, cu îndoială încă, a atins trei ediții. Din altul, *Calea Victoriei*, a știut să epuizeze 8700 exemplare în trei săptămâni; edițiile se alungau din urmă înainte de a apuca să semneze o nouă scrisoare-contract. Iar povestea s’a repetat cu alte cinci ori șase volume. Prin ce miracol? Rămâne să-l lămurească editorul, căci fantezia romancierului se dovedește prea desarmată.

* * *

Răsfoesc astăzi catalogul editurii, care împlinește zece ani.

Nimic din ce-a fost făgăduit, n’a rămas cuvânt deșert. Nicolae Iorga și Mihail Sadoveanu, Ion Botez și Simeon Mehedinți, M. Manoilescu și Tudor Arghezi, Gib. Mihăescu, D. D. Pătrășcanu, Agârbiceanu, Mircea Eliade, Gh. Brăescu, Gala Galaction, Petru Manoliu, N. Davidescu, Ion Minulescu, E. Lovinescu, D-na Papadat-Bengescu, Romulus Dănuș, Don-gorozi, Demostene Botez, Barnoschi, Sergiu Dan, Victor Eftimiu, Camil Petrescu, Zaharia Stancu, Topârceanu, G. M. Zamfirescu, Damian Stănoiu, Otilia Cazi-

mir, I. A. Bassarabescu, Lascarov-Moldovanu, Radu Boureanu, Al. O. Teodoranu, — și câți încă?

În zece ani, toată mișcarea vie a literaturii românești, cu scriitorii tineri și vârstnici, indiferent de ideologii și de curente, a fost reprezentată cu o diversitate de opere și de nume, pe care a-nevoie o găsim în bilanțul altor edituri.

Dar dincolo de catalogul copios și divers, meritul cel mare al editurii „Naționala-Ciornei”, mi se pare că e în realizarea altor proiecte care acum zece ani țineau de domeniul fanteziei. Un contact permanent cu librarul de provincie a pregătit pe rând apariția sa o nouă categorie de cititor. Aici contact cu profesorii de limba și literatura română, a deschis o nouă zonă, în tineretul școlar prea mult dedat sporturilor și cinematografului.

Cartea editată de „Naționala-Ciornei” n’a fost trimisă să doarmă în rafturile librăriilor sub praf și în pânze de paianjeni. Un ochiu vigilent i-a urmărit și acolo destinul, cu cele mai ingenioase metode, de care fie s’o spunem în treacăt, au beneficiat și alte edituri mai somnolent resemnate difuziunii din birou. În zece ani de zile, editura „Naționala Ciornei” a aerisit astfel atmosfera cărții românești, a lărgit cercul cititorilor de literatură, a anexat zone noi de lectori, a stimulat librarul și nouă scriitorilor, ne-a înlesnit posibilitatea de a trăi din scris, fără nicio abdicare dela ideologiile noastre. N’am fost întrebați ce credem și în cine credem. Nu ni s’a impus sub nici o formă, acea subtilă și perfidă cenzură, care există vai! tocmai la editurile cele mai înfocat apărătoare ale libertății de conștiință.

Pentru acestea toate, ca scriitor, socotesc aniversarea „Naționalei-Ciornei”, o biruință de breaslă, după cum va rămâne și o etapă în istoria culturii românești de la războiul încoace. Căci o asemenea întreprindere, condusă cu atâta optimism și cu atâta iscusință în același timp, a săvârșit pentru expansiunea cărții măcar cât toate inițiativele oficiale laolaltă, fără nicio asistență, a niciunei oficialități.

FESTIVITATEA CĂRȚII

Pe măsură ce trece vremea, se verifică în mod practic că gândul și inițiativa regală, de a sărbători cartea, sunt sortite unui succes de larg prestigiu și de înfăptuirii rapide, în sprijinul literaturii românești.

Ca unul care am fost, din primul moment, printre aceia cari au găsit această măsură foarte necesară pentru tânăra noastră viață culturală, ne permitem să discutăm aci, cu ocazia împlinirii a zece ani dela înființarea Editurii „Naționala”, această problemă pe care o socotim de foarte mare importanță.

Sărbătoarea cărții românești, care a început printr'o singură zi, ca să ajungă la situația de azi când durează o săptămână și chiar o lună de zile, trebuie să preocupe deopotrivă: *oficialitățile culturale și Statul, editorii, scriitorii și librării.*

Și interesul tuturor acestor factori trebuie să se producă din vreme, pentru ca festivitatea aceasta să capete cât mai mare semnificație culturală, și să se afirme în fața publicului cititor care se îndreaptă către alte domenii decât cartea.

În anul acesta, se pare, vânzarea cărților s'a mai redresat, ceea ce indică graficul unui reviriment în bine, față de situația din anul trecut.

Nu e mai puțin adevărat însă, că și în vânzarea cărților există perioade de criză și perioade de înflorire, o limită minimă și maximă de vânzare.

Din păcate însă, limita de vânzare maximă, o prețuim noi ca atare, deoarece librăriile românești n'au ajuns încă să desfacă mai mult de douăzeci de mii de exemplare, din cea mai bună carte românească apărută, — și lucrul acesta se produce în decurs de 2-3 ani.

Când aceasta este situația, este dela sine înțeles că o asemenea miscare de sărbătorire a cărții, este demnă de stima, de încurajarea și de colaborarea noastră.

Dar pentru ca *Sărbătoarea Cărții* din acest an să-și dea roadele așteptate, ar trebui, credem noi, să se țină seama de câteva observațiuni și sugestii pe care ne îngăduim, cu toată modestia, să le dăm mai jos.

S'a observat că vânzarea cărților are, din păcate, anumite luni de sezon.

Din totdeauna ne-am ridicat împotriva acestei prejudecăți, și în revista noastră „Cronicarul”, am scris nenumărate articole, în care recomandam librării să vândă cartea în tot timpul anului. Dar obiceiul de a cumpăra cartea numai în anumite luni este destul de înrădăcinat, și nu tocmai noi trebuie să fim aceia care să nu ținem seama de el.

Iată pentru ce socotim că luna Mai,

dată la care s'a inaugurat până acuma *sărbătoarea cărții*, trebuie schimbată.

Din experiența noastră de vechi librar și editor, am constatat că lunile cele mai active de vânzare a cărții sunt cele de iarnă și primăvara până la sfârșitul lunii Aprilie. După această dată, vânzarea slăbește, interesul lecturii se diminuează, și apoi vin lunile de pregătire a vilegiaturii de vacanță, și în sfârșit vacanța, care la noi, *în loc să fie un prilej de a pune la punct lectura restantă*, este întrebuițată în scopuri mai puțin apropiate de necesitățile su-fletești.

Firește, nu generalizăm, afirmând aceasta. Sunt foarte mulți cititori care cumpără cărți în tot timpul anului, dar aceștia sunt reduși ca număr.

Recapitulând cele spuse mai sus, credem că timpul cel mai potrivit pentru deschiderea „*Săptămânii Cărții*” ar fi spre sfârșitul lunii Aprilie.

M. S. Regele și Marele Voevod Mihai la standul Editurii „Naționala-Clornei”.
Săptămâna Cărții, Mai 1935.

Supunem cu adânc respect părerea noastră, Aceluia care dirijează și obla- duește sub înaltul Său patronaj, această manifestare culturală, și nădăjduim că va fi luat în seamă cuvântul nostru de vechi librar și editor.

Trebuie ca toți factorii de cultură din țara noastră, să contribuie, după măsura puterilor, la organizarea temeinică și din vreme, a acestei sărbători culturale.

Uniunea Fundațiilor Regale, de acord cu toate organizațiile de literatură din țară, și cu *Editurile particulare*, să facă apel la *Asociația Scriitorilor Români*, la asociațiile provinciale grupate în jurul revistelor mari ca: *Familia, Gând românesc, Pagini literare*, etc. și să se organizeze cicluri întregi de conferințe, în care scriitorii consacrați, publiciști de renume, să vorbească despre carte și despre necesitatea cititului. Și în același timp, ar trebui să se organizeze un oficiu special de publicitate și afișaj pentru toate volumele apărute în „*Săptămâna Cărții*”, grupate pe Edituri, pentru ca în fiecare colț de țară să se știe că s'au închinat câteva zile slovei tipărite, ca se cinstește gândul, că „*Săptămâna*

Cărții” a fost înălțată la rangul de sărbătoare națională.

Statul va găsi desigur mijloace spre a face această propagandă utilă, efectivă, de mari proporții.

Ziarul, afișul, reclama la Radio, reclama la cinematografe, la reuniunile sportive, în sfârșit, reclama scrisă sau vorbită, făcută inteligent, cu persuasiune, trebuie să-și dea roadele pe care le scontăm cu toții, cei care iubim cartea.

La începutul acestui an literar, noi am pornit mișcarea editurii noastre cu multă încredere, cu un optimism reconfortant, pe care ni l-au confirmat succesele volumelor lansate în aceste câteva luni.

Or, și cu privire la sărbătorirea cărții, punem în acest an, mari și legitime speranțe.

Publicul cititor așteaptă o învioreare culturală, aceasta o simțim din comenzile tot mai accentuate ce ne vin

din faptul că librării ne cer cărți cari sunt abia anunțate, ceea ce însemnează că au posibilitatea să desfacă noutăți cât mai multe, întrucât cumpărătorii se aprovizionează cu cărți tot mai des.

Și întrucât aceasta este situația de azi a fenomenului nostru cultural, ar fi păcat să scăpăm prilejul de a da „*Săptămânii Cărții*” o amploare de sărbătoare națională.

Firește, ne mai gândim și la o veche propunere a noastră, care ar contribui, într'o mare măsură, să ridice prestigiul acestei sărbători culturale.

Este vorba anume, de un premiu, al cărui fond ar fi adunat dela toate editurile, urmând să se deacearnă de către un comitet anume alcătuit, celei mai semnificative cărți care a apărut cu ocazia „*Săptămânii Cărții*” sau în cursul anului literar.

Premiul acesta, pe lângă că ar mări la maximum valoarea operii lansate, dar ar stimula în același timp și vânzarea, resfrângând implicit, asupra întregii literaturi din acel sezon, o atmosferă de autoritate, de prestigiu și interes imediat.

Acestea ar fi, expuse pe scurt, problemele ce se cer realizate pentru asigurarea unei bune reușite a „*Săptămânii cărții*”, festivitate care ar trebui să fie îmbrățișată de toate energiile noastre culturale.

Din partea noastră dorim să se organizeze cât mai temeinic această sărbătoare, și avem speranța ca „*Săptămâna Cărții*” din acest an, deasupra căreia flutura insignele și flamura regală, va însemna începutul unei noi ere de cultură românească.

S. CIORNEI

CARTEA LITERARĂ ÎN ȘCOLI

Este știut că procesul unei culturi se desăvârșește în mod lent, printr-o continuă și neîntreruptă întrepătrundere de generații.

Mersul și evoluția culturală se bazează pe tineret, ca unul ce formează pătura cea mai activă, și fermentul viu și de viitor al unui popor.

După războiu, toate statele au pus accentul pe formarea sufletească și pe disciplinarea intelectuală a tinerelor generații.

Azi, acest lucru se face și la noi, în largă și cuprinzătoare măsură, prin „*Straja țării*”, admirabilul oficiu de îndrumare și înălțare spirituală a tineretului nostru.

Firește, ar fi multe de spus despre realizările impetuoză și rezezi, ale acestei organizații create și născute din voința regală, dar cum am atins numai în treacăt această chestiune, revenim la ceea ce formează obiectul cercetărilor noastre, în articolul de față.

Vom discuta, deci, mai pe larg, *despre cartea literară în școli*.

Și aci e locul, credem noi, ca să arătăm care a fost rolul Editurii „*Naționala-Ciornei*” în această bătălie culturală, azi, când ea sărbătorește zece ani de activitate depusă în serviciul cărții românești.

În anul 1935, Ministerul Instrucțiunii Publice dă o decizie prin care lectura extrașcolară este introdusă oficial și în mod obligatoriu, în toate școlile secundare din țara noastră.

Lupta, începută cu ani în urmă, dar mai timid, lua dela această dată o înfățișare precisă.

Iată-le:

„...sunt convinsă de faptul că nu urmăriți doar câștigul material, ci faceți cu drept cuvânt — o operă de propagandă culturală, prin valoarea cărților editate, și o educație a simțului estetic, prin frumoasa și îngrijita formă a cărților.

Am savurat „*Luceafărul*”, am sorbit, picătură cu picătură, încântarea, beatitudinea din filele lui. Și cum tocmai Eminescu îmi era lecția la cl. VII, am făcut cea mai însuflețită, cea mai frumoasă lecție.

Ce satisfacție mai mare puteam avea, decât aceea că ieșind dela școală, am văzut elevele năvălind la librării să cumpere „*Luceafărul*”.

ss. ANGELA STROESCU
Profesoară, Oradea.

„Onorată Editură,

Am primit, de câtă-va vreme, cărțile ce mi-ați trimis și pentru care vă mulțumesc stăruitor.

Propaganda Dv., de a răspândi cărți bune de literatură în rândurile școlare noastre, e demnă de toată lauda...”

ss. MELETINA GHEORGHE
Profesoară, Craiova.

Urmărind fragmentele de mai sus, ne-am dat seama de activitatea bogată și multilaterală, dusă de către Editură în acest domeniu.

„*Naționala*” s'a dovedit în tot acest răstimp de susținută campanie pentru introducerea lecturii extrașcolare printre rândurile tineretului nostru, de o ingeniozitate surprinzătoare, dotată cu un simț practic remarcabil.

D. S. Ciornei, și întreg comitetul de conducere, au satisfacția să vadă cum acțiunea de difuzare a cărții literare în școli, începută de către Editură încă din anul 1932, este oficial introdusă prin decizia ministerială.

Dela această dată, Editura „*Naționala*” accentuează propaganda sa pentru lectura extrașcolară, trimițând în fiecare an zeci de volume literare profesorilor de limba română, pentru ca să le consulte și să le recomande elevilor.

Cu modestele ei mijloace, Editura „*Naționala*” se alătură din primul ceas aceluia care au înțeles să dea un sprijin real și practic acestei deciziuni, și numai după un an dă la iveală două noi colecții: *istorică-geografică, extinzând propaganda lecturii extrașcolare și la profesorii de istorie și geografie*.

Printr'un sistem lăptos, adică de a trimite profesorului cartea literară potrivită lecturii extrașcolare ca s'o consulte și s'o recomande, prin stimularea librarului ca să ia contact cu profesorul indicat și prin captarea elevului către cartea bună, Editura „*Naționala*” adaugă și creiază cu modestie, în fiecare an, serii întregi de noi cititori.

Firește, propaganda aceasta a implicat din partea Editurii multă perseverență, sacrificii materiale și inovații nenumărate, pentru ca să nu devină stereotipă și caducă.

Ar fi prea greu să trecem în revistă toată această mișcare, dar vom recurge la câteva fragmente de scrisori ce se găsesc în arhiva Editurii, pe cari ne vom îngădui să le consemnăm în această pagină.

Ele glăsuiesc mai mult, mai edificator decât noi, fiind scrise de către profesorii și profesoarele ce au primit cărți de consultare și recomandare, în tot acest răstimp.

„Dacă în sufletele Dvs., cei ce-ați luat această hotărâre extraordinară și nemai-pomenită la noi, dictează, — fapt de care nu mă îndoiesc — imperativul superior al refacerii noastre moral-sociale și al fixării unui ideal tineretului nostru dezorientat, care trebuie să-și sugă seva din întreg trecutul neamului, — să nu părășiți niciodată această salvatoare inițiativă.”

ss. IOAN GH. NICULESCU
Profesor, Cozmeni.

„Cu poșta de 2 Dec. a. c., am primit coletul conținând următoarele volume: *Măria Sa Puiul Pădurii și Erasmus* pentru care vă sunt foarte recunoscătoare, felicitându-vă pentru frumoasa inițiativă ce ați luat de a încuraja cititul în școală. După ce le-am consultat, le-am recomandat elevelor mele dela Liceul „*Modestia*”, la clasele I, IV, VII și VIII, la care predau limba română și filozofia, cum și la „*Școala comercială de fete*”. Am siguranța că scopul urmărit de Dvs. va fi ajuns și vă rog să credeți că veți avea întotdeauna în mine, o asiduă îndrumătoare față de eleve”.

ss. AURELIA STOIAN
Profesoară, Buzău.

„Cred că numai printr'o colaborare de felul cum ați preconizat-o Dvs., între editură și adevărații agenți de răspândire ai cărții, care sunt profesorii, se poate mări, la noi, numărul cititorilor și răspândi **cartea bună**, în pătri largi”.

ss. PAVEL DAN
Profesor, Blaj.

„Apreciem de multă vreme stăruințele ce depuneți ca să prezentați o carte — didactică sau literară — ireproșabilă din toate punctele de vedere.

Multe dintre cărțile Dvs. de școală sunt introduse la noi, iar cele literare, potrivite pentru elevi, sunt totdeauna recomandate.”

ss. J. SIMION
Profesoară, T.-Severin.

„Cu onoare vă comunicăm că s'au recomandat cărțile de literatură ce ni le-ați trimis, din editura Dvs., la clasele IV—VIII.

Vă alăturăm nota Dvs., semnată de profesorul bibliotecar, și vă rugăm să primiți recunoscătoare mulțumiri.”

ss. COLONEL URZICEANU GHEORGHE
Comand. Ilc. militar „D. A. Sturza”, Craiova.

De aci, din aceste rânduri, se poate vedea cât de însemnat a fost aportul ei, în problema dificilă a introducerii cărții literare în școli.

Ea s'a aflat dela început în primele rânduri, la locul de onoare și jertfă, pe care nu va trebui să-l părăsească niciodată.

MIRCEA ANDREESCU

O BIRUINȚĂ EDITORIALĂ

Am făcut cunoștință cu editura „Naționala-Ciornei” tocmai în anul când ea împlinește zece ani de activitate, de prezență pe planul cultural. Acest lucru, în afară de bucuria pur personală, mi se pare că poate fi semnificativ și altfel.

Deși la a treia carte tipărită, sunt considerat încă drept „scriitor tânăr”, ceea ce n'a împiedicat deloc editura de a mă edita. Iată aici punctul de onoare al oricărei manifestări editoriale dela noi.

Imi face impresia că în decursul acestor zece ani împliniți, editura și d. Ciornei au făcut tot ce au putut pentru a promova, în primul rând, talentele tinere.

Pot prezenta o listă întreagă de nume, de scriitori astăzi maturi și consacrați în conștiința publică, al căror risc de publicare a fost susținut curajos de această editură.

Să ne gândim, de exemplu, la cazul elocvent, întâmplat cu cel dintâi volum de proză al d-lui Mircea Eliade, „*Isabel și apele Diavolului*”.

Printr'o simplă recomandare a d-lui Cezar Petrescu, editura a tipărit această carte, care numai „ușoară” nu era — adică departe de gustul publicului de duzină — carte de formulă nouă, modernă.

Astfel de cazuri au o semnificație covârșitoare în istoria unei edituri.

Și acum, mi se va permite să vorbesc și despre „*Monstrul*” meu, care obține un neașteptat succes — ediția a doua apărând numai după trei săptămâni dela epuizarea primei — succes datorit în primul rând aparatului de colportaj al editurii, atât de bine pus la punct.

Trei mi se par a fi dezideratele necesare pentru obținerea unor astfel de rezultate: 1) curajul de a alege manuscrisele autorilor semi-consacrați — manuscrise deci, care pot furniza surpriza marelui succes; 2) o excelentă lansare, în stil cât de „american” (fiindcă trebuie să ne învățăm odată cu formulele nesentimentale, când e vorba de cartea românească) și 3) prezentarea grafică bună.

Repet: o editură își legitimează existența numai din momentul în care corespunde unei necesități colective, când apare la o răscruce culturală și aduce cu sine o înnoire, un ritm nou.

Când cultura are o existență tânără, cum este a noastră, editura trebuie să înceapă prin a avea un rol pedagogic, de educare și creare a unei pături cât mai constante și numeroase, de cititori.

Or, editura „*Naționala-Ciornei*” urma să țină seama, dela început, de acest lucru.

Ea avea să ducă mai departe și să desăvârșească, punctele centrale care formează rostul și viața unei edituri adevărate.

Și primul punct de atins era acela de

a deschide orizonturile culturii clasice și capodoperelor universale.

Abia după aceasta, editura urma să lucreze temeinic pentru a facilita creațiunea unei literaturi autohtone.

Dar cum se puteau înfăptui toate acestea?

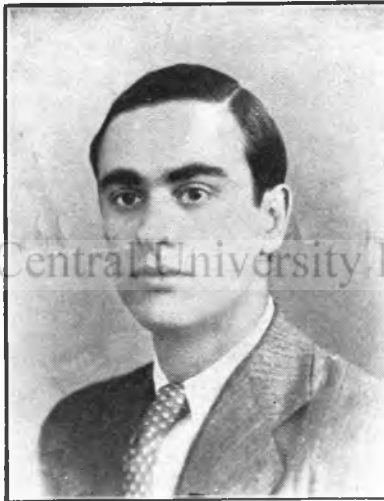
Sau urmând un drum bătătorit de alții, și adăugând, modest, înfăptuiri oneste dar puțin fertile, sau inovând cu totul, făcând o adevărată „*revoluție în materie editorială*”.

Ei bine, d. S. Ciornei, — creatorul și actualul administrator-delegat al editurii „*Naționala*”, a ales, potrivit voinței sale tenace, tocmai calea din urmă.

Adică, a trecut peste toate piedicile inerente, peste indiferența publicului și a „*lansat*” cărți de literatură.

Cum le-a „*lansat*”, vom vedea mai jos.

A considerat că volumul literar trebuie să suscite interesul, pentru a se impune cu orice preț, atenției generale.

Publicitatea, sub toate aspectele, a fost întrebuințată pentru lansarea unui nou volum literar.

Firește, gestul a surprins la început.

Zeci de condeie elogiau acest mod îndrăzneț și occidental de a colporta cartea, dar și destule glasuri considerau mijlocul acesta prea „*americanesc*”.

Tuturor însă, le răspunde elocvența îmbucurătoare și plină de speranțe a tirajelor.

Mi se spune că, la începutul editurii, nu existau pe piața literară decât maximum trei-patru mii de cititori.

Cu volumul, astăzi trecut în istoria literară, „*Un prânz de gală*” al de curând decedatului D. D. Pătrășcanu, editura a realizat turul de forță de a impune cartea, în decursul a trei săptămâni, la cel puțin zece mii de cititori, creând totdeodată un precedent fericit.

Dar câștigarea celor zece mii de cititori putea fi o armă cu dublu tăiș. Editura îi câștigase destul de ușor, greutatea cea mare era să-i cultive și să-i mențină.

De aci încolo încep inovațiile, luptele zilnice, activitatea eroică, pe multe planuri, a editurii „*Naționala*”.

D. S. Ciornei recurge la cuvântul tipărit pentru a-și câștiga simpatia și colaborarea librarilor, îi consideră ceea ce sunt într'adevăr, adică adevărații colportori și vânzători de carte.

Editura „*Naționala-Ciornei*” lansează primul număr din „*Cronicarul*”, „*bulletinul*” său „*de informațiuni editoriale și de librărie*”.

Prin această revistă, d. S. Ciornei pune la îndemâna librarilor rezumate succinte din cărțile apărute; discută chestiuni de principiu în legătură cu cartea; dă și informații asupra mișcării editoriale din apus; arată care e situația librăriei în Occident și dedică numere speciale unui autor pe care îl „*lansează*”.

E secondat de scriitori, de toți scriitorii, fără alegere. Imi amintesc cum în *Curentul*, d. Cezar Petrescu vorbea despre traducerile apărute în „*Cartea zilei*” sau în colecția „*Autorilor celebri contemporani*”, și cum în *Cuvântul*, d. Mihail Sebastian comenta faptul că d. Perpessicius avea să dea la iveală volumul *Eminescu — opere complete*.

Marele scriitor care a fost Gib. Mihăescu, remarca, altădată, însemnătatea „*Colecției Rosidor*”, care avea rolul să publice, mai ales, operele de debut ale tinerilor scriitori.

În scurt timp, pe lângă concursul dat scriitorului tânăr, editura „*Naționala-Ciornei*” ajunge să familiarizeze publicul românesc cu operele celor mai de seamă scriitori români, ca: M. S. Regina Maria, N. Iorga, M. Sadoveanu, E. Lovinescu, Cezar Petrescu, Gib. Mihăescu, Hortensia Papadat-Bengescu, G. G. Antonescu, S. Mehedinți, etc.

Câte nume, alâtea ilustre personalități din toate domeniile activității creatoare!

Iată drumul parcurs, până astăzi, de către editura „*Naționala-Ciornei*”.

Sperăm că, ajunsă la această hotărâtoare etapă de înfăptuiri, editura se consideră de abia la începutul programului său, urmând să desfășoare mai departe, cu mult optimism, o activitate și mai vastă, și mai îndrăznească, pe toate planurile culturale.

Nu-i urez editurii, decât să întâlnească, în maturitate, pe scriitorii tineri de azi, cu același entuziasm.

DAN PETRAȘINCU

CITITI

Doamna Elena Curza

DE LUCIA BORȘ

EDIȚIA DOUA

PREMIUL FEMINA 1937

LITERATURA ROMANȚATĂ ȘI ROMANUL ISTORIC

Cine ar fi crezut că după războiul mondial va reinvia romantismul sub forma dramei romanțate, sau a romanului istoric?

De fapt, nu este romantismul din secolul al XIX-lea, în sensul psihologic și literar, care a pus accentul mai mult pe drama interioară de ordin sentimental, exagerând importanța *eului* până acolo, în cât l-a pus mai presus de „colectiv” și „infini”, ci neo-romantismul.

Spiritul romantic, în opoziție cu cel burghez, esențial pozitivist; libertatea sentimentală; suveranitatea pasiunii și supremația „eului”, au format substanța viețelor romanțate și chiar a romanului istoric din secolul al XIX-lea.

În epoca noastră neo-romantismul cultivă aceleași elemente, dar ele sunt adaptate spiritului modern, care nu mai tolerează excesul de sentimentalism, pasiunile împinse la paroxism, marile crize ale individului ce se consideră în afară de lumea exterioară, sau în egalitate cu infinitul, zbuciumat de probleme metafizice.

Neo-romantismul e mai uman. Generația actuală are și ea nevoie de oarecare poezie în viață, de un ideal, de puțin romantism, după cum au avut nevoie și generațiile trecute.

* * *

Viețile oamenilor iluștri scrise de Plutarh fac parte mai mult din literatura romanțată de cât din biografiile cu caracter istoric și social. Plutarh a introdus în *Viețile oamenilor iluștri* elementele ce aparțin acestei literaturi romanțate: oarecare fantazie în narațiune, anecdota, îndepărtarea de la faptul așa zis istoric, ca să intre în domeniul mai larg al povestirii libere, interesantă, atrăgătoare. Ce este apoi *Odisseea* dacă nu o mare aventură romanțată?

În epoca modernă, sub influența lui Plutarh, am avut un corespondent al scrierei acestui precursor al literaturii romanțate: *Viețile oamenilor neînsemnați* de Lefebvre d'Étaples, care prezintă mari calități literare; precum și multe capitole din *Essais*-urile lui Montaigne, fac parte din aceeași literatură.

Ce este apoi romanul popular *Robinson Crusoe*, care a deșteptat spiritul de aventură în tineret — spirit de aventură ce nu trebuie să fie confundat cu sensul vulgar ce se dă unor întreprinderi și acțiuni considerate „aventuroase” — dacă nu viața romanțată a marinarului Selkirk?

Cei mai mulți „eroi” din literatură, ca și personajele iluștre, celebre, sau ciudate, cărora li s'au făcut biografii romanțate, n'ar fi ajuns poate iluștri, celebri, sau viața lor n'ar fi deșteptat interesul contemporanilor și urmașilor lor, dacă n'ar fi avut în tinerețe lor un temperament vulcanic, un spirit aventuros,

explozii sentimentale, dispoziții romantice, pasiuni mari, suferințe din pricina amorului neîmpărtășit, care i-a pus în situații neprevăzute și în crize sufletești, provocându-i să reacționeze în anumite condiții ce întrunesc elementele dramatice. Petrarca, din cauza amorului lui înflăcărat pentru Laura sa, a suferit și a tradus suferința în versuri neperitoare. Literatura romanțată e bogată în eroi și eroine, în personaje interesante prin caracterul, temperamentul și aventurile lor galante ce interesează psihofiziologia amorului și tragi-comedia umanității.

Goethe a fost un romantic. Un amor nefericit l-a îndemnat să scrie „*Suferințele tânărului Werther*”.

În aceleași dispoziții sufletești s'au produs acele reacțiuni și din partea personajilor, care în loc să scrie poeme, drame, sau romane, au manifestat în acțiuni eroice, sau în simple aventuri, suferințele lor, setea lor de necunoscut, sau aspirațiile lor spre o altă viață ideală.

Nu trebuie să se confunde literatura romanțată cu literatura inferioară a romanului-foleton și nici romanul istoric cu pamfletul istoric. S'a adus însă critici literaturii romanțate — în special biografiilor romanțate — și romanului istoric, că ele nu respectă *adevărul istoric*, autorii confundând, sau amestecând realul cu fantazia și introducând elemente ce nu corespund desfășurării faptelor în ordinea lor logică sau cronologică.

În această chestiune Léon Daudet a făcut următoarele observații interesante:

„În avalanșa de studii critice asupra publicațiilor *La Tragique existence* de Victor Hugo, unele prea elogioase, am citit acest reproș făcut viețelor romanțate în general: de a amesteca adevărul cu verosimilul și ceea ce este sigur cu problematicul, sau conjecturalul. Or, toate dramele istorice, de la Shakespeare până la Corneille și Dumas tatăl, sunt fondate pe această interpolare.

Luăți „*Antoniul și Cleopatra*” și „*Julius Caesar*”, de exemplu. Shakespeare a introdus dialogul după geniala sa fantazie între frumoasa regină a Egiptului și generalul roman și a inventat faimoasa frază:

„*Am risipit în sărutările noastre (Kissed away) regate și provincii*”. În ziua când un Shakespeare, un Racine, sau un Corneille al viitorului va scrie o adevărată dramă a lui Bonaparte, el va întrebuința aceleași mijloace, căci nu prin simpla expunere a faptelor se pot emoționa cetitorii și spectatorii.

De altfel, faptele sunt adeseori, după trecerea veacurilor, încă cufundate în întinerie, supuse la diferite interpretări și deci în măsură să fie romanțate.”

Léon Daudet compară apoi lucrările interesante publicate de Michaut și de alți autori asupra lui Molière cu cartea lui Benjamin, în care se descrie viața

romanțată a marelui autor dramatic și comedian. Și Léon Daudet preferă cartea lui Benjamin, tocmai prin caracterul ei romantic. Din aceeași considerație el prefera *Balzac* al lui Benjamin; iar nu *Balzac* al lui Curtius, cu toate că cea din urmă este și ea interesantă și are o frumoasă ținută literară.

* * *

Ca și în Franța, Germania, Anglia, Italia, America și în alte țări, literatura romanțată și romanul istoric în țara noastră, a început să ia o dezvoltare tot mai accentuată.

Editura „*Națională*” de sub direcția d-lui Ciornei, are meritul că a scos în valoare această literatură, lansând un ciclu de romane în acest gen, care prezintă un deosebit interes, atât din punctul de vedere literar, cât și istoric.

Editorul nu trebuie să se ocupe numai de partea pur comercială, în ce privește lansarea și difuzarea cărților, ci să dea impuls autorilor, să aibă spiritul de inițiativă, să stabilească o colaborare cu ei.

D. Bernard Grasset a scos în relief acest rol al editorului modern: autorul creiază și editorul permite exploatarea și punerea în valoare a creațiilor; după cum editorul sugerează scriitorilor să participe prin producțiile lor la lansarea și completarea unor colecții de romane, de studii critice, sau științifice.

D. Ciornei face parte din această categorie de editori moderni, care a înțeles rolul și misiunea editorului în mișcarea culturală și în special în cea literară. D-sa are spiritul de inițiativă și a început să stabilească acea colaborare, atât de interesantă și fecundă, între autori și editor, prin lansarea ciclului de romane istorice, sau de „*vieți romanțate*” a personajilor interesante din trecutul nostru.

O carte nu se lansează ca o pălărie de femeie, o rochie, sau o coafură, după sezon și caprițiile celor ce se ocupă de modă. Ea împune editorului, nu numai o organizație comercială de exploatare, ci și o contribuție sufletească, care e un amestec de amor propriu, de ambițiune și de asociere spirituală la operele autorilor.

Fără acest spirit de inițiativă și de colaborare, de înțelegere a misiunii sale, — atât pe planul intelectual, cât și pe planul comercial, — editorul riscă să compromită întreprinderea sa, fără să aducă niciun folos culturii naționale și autorilor.

De aceea inițiativa ce a luat-o d. Ciornei de a lansa și pune în valoare acest ciclu de romane, merită să fie subliniat într-o epocă ce trebuie să însemne și o renaștere a literaturii sănătoase.

P R E S S A

DESPRE

LUCEAFĂRUL

NIRVANA

CARMEN SAECULARE

„D. Cezar Petrescu urmărește, fără îndoială, o sinteză foarte complexă a personalității eminesciene; nu vrea să omită nici o latură a ei; începând dela influența naturii moldovene, prezentată copios în primul volum, trecând la destinul lui uman, cu toate „micile mizerii ale unui suflet chinuit și tinzând până la structura geniului său — nimic nu pare să lase laoparte, în trilogia „Luceafărului”...

POMPILIU CONSTANTINESCU.

„Vremea”.

* * *

„Este, înainte de toate, un Eminescu român, un Eminescu al gliei românești, crescând din timpurile de restriște istorică. Copilăria pe care a realizat-o d. Cezar Petrescu, asupra lui Eminescu, seamănă în unele privinți, cu însăși „Copilăria lui Creangă”, atât e de moldovenească”...

DAN PETRAȘINCU.

„Rampa”.

* * *

„Il vedem astfel cu ochii mîței, pe Eminescu, în drumul plin de soarele tinereții, animat de profundul dor de țară, înflăcărat de trecutul ei, înțelegător al problemelor mari naționale, student mizer, dar bogat în idealuri, și copil plin de făgăduințele unei genialități ce se lăsa a fi bănuțată prin maturitatea și originalitatea gândurilor”.

PETRONIUS.

„Viitorul”.

* * *

„...Domnul Cezar Petrescu ne dă o viață a lui Eminescu de proporții mari. Știu, această viață a lui Eminescu, este pentru Domnul Cezar Petrescu o piatră unghiulară. Domnia-Sa, în fața conștiinței sale de scriitor, dă cu această viață a lui Eminescu, examenul de maturitate.”

ERASM

„Credința”.

* * *

„...romancierul Cezar Petrescu a urzit o monumentală operă, care sub formă de roman, ne aduce sub ochi viața poetului din vârsta copilăriei până în ceasul când cugetul s'a clătinat alunecând în marele întunec.”

„FACLA”.

* * *

„Cezar Petrescu a respectat și adevărul istoric, și a scris și pagini de antologie literară, redându-ne primul roman asupra lui Eminescu.”

C. DAN PANTAZESCU.

„Țara noastră”.

* * *

„La trilogie de M. Cezar Petrescu est par son information, par sa richesse et par l'authenticité de vie qu'elle renferme. une oeuvre à la fois émouvante et durable. Nous n'avons depuis longtemps du une évocation aussi véridique et aussi ample du passé, une reconstruction aussi minutieuse d'une personnalité et d'une époque. La vision du romancier, à la fois étendu et détaillée, a réussi à faire revivre, avec un étonnant relief de nombreux personnages et à définir avec un grande intensité et une large compréhension, la vie morale du poète Eminescu.”

ION BIBERI.

„Le Moment”.

CONCURSUL EMINESCIAN

Editura „Naționala-Ciornei” a fost preocupată din totdeauna de fenomenul și opera eminesciană, precum și de propaganda pentru introducerea lecturii extrașcolare în școlile noastre.

Cu ocazia împlinirii a zece ani dela înființarea ei, Editura a găsit cu cale să accentueze aceste două activități cu care se mândrește, și institue

PREMIUL CIORNEI

IN VALOARE DE

25.000 (DOUĂZECI ȘI CINCI MII) LEI

pentru cea mai bună lucrare care va răspunde la următoarea temă:

Cum apare Mihail Eminescu în trilogia romancierului Cezar Petrescu
LUCEAFĂRUL — NIRVANA — CARMEN SAECULARE.

Notăm că această sumă se va împărți de către juriu, în două, o parte distribuindu-se elevului premiat și cealaltă revenind profesorului său de limba română.

Am adus această inovație de premieră, întrucât socotim că tot atât de demn de laudă și recompensă, ca elevul, este și profesorul, ghidul și îndrumătorul său literar.

ORGANIZAREA CONCURSULUI SE VA FACE ASTFEL :

a) Domnii profesori de limba română sunt rugați sau să aducă la cunoștința tuturor elevilor din cursul superior (clasa V—VIII) tema concursului nostru, sau să aleagă dintre aceștia pe anumiți elevi, pe cari îi socotesc apți de a putea concura și răspunde la tema propusă.

b) Lucrarea fiecărui elev nu va fi mai scurtă de 16 pagini de caet obișnuit.

c) Fiecare caet va avea stampila școlii, fiind contrasemnat de profesorul respectiv de limba română.

d) Domnii profesori sunt rugați să citească lucrările făcute de concurenți, și să ne semnaleze pe acelea mai meritoase. Vor binevoi să ne trimeată însă, recomandat, pe adresa Editurii, absolut toate lucrările concurenților.

e) Termenul ultim de predare a lucrărilor expiră la data de 30 Octombrie a. c.

f) Fiecare lucrare va purta semnătura citeață a concurentului, școala, clasa, orașul, strada și numărul. Deasemenea, aceleași date le va avea cu privire la profesorul respectiv de limba română.

J U R I U L

se compune din :

Președinte: I. Petrovici, Profesor Universitar

Membri : $\left\{ \begin{array}{l} \text{Perpessicius, profesor și publicist} \\ \text{Mircea Eliade, asistent universitar și publicist} \\ \text{C. Damianovici, Profesor, Inspector general secundar} \\ \text{Cezar Petrescu, scriitor.} \end{array} \right.$

P R E S S A

DESPRE

LUCEAFĂRUL

NIRVANA

CARMEN SAECULARE

„Viața lui Eminescu așa cum o vede Cezar Petrescu este o utilă încercare de familiarizare a cetitorilor cu viața unui titan. Nu viața încăpută în cotidian, bazată pe faptul extern, ci viața transcendentă a poetului, fără fapte, dar cu suflet. „Eminescu nu mai apare astfel ca o victimă a biografilor, ci veneratul unei generații poetice”.

„DREPTATEA”

* * *

„Simți din paginile acestui roman ursita geniului: „El n'are moarte dar n'are nici noroc.”

Numai acestea socotite, ne îndreptățește să spunem că, D-l Cezar Petrescu a prins într'o formă clasică viața zbuciumată a marelui nostru gânditor și-a reușit în intențiile D-sale de-a închea un roman al lui Eminescu”.

PETRU NATEA.

„Progres și Cultură”.

* * *

„Trebuia să avem, odată, o viață a lui Mihail Eminescu, psihologică, și un roman de puternică viziune epică, de reconstituire, a unui secol de evoluție progresivă a culturii românești. Subiectul a fost prea compromis de atâția periferici ai literaturii noastre (Octav Minar, H. Sanielevici, etc.) ca să nu merite o reabilitare. D. Cezar Petrescu și D. E. Lovinescu ne-au definitivat, în romanele lor, o epocă și o psihologie.”

„VIAȚA LITERARĂ”

* * *

„Domnul Cezar Petrescu se dovedește un mare artist și mare iubitor al lui Eminescu. Paginile cărții — multe — tehnica desăvârșită a lucrării și bogăția materialului biografic dovedesc alături de marea artă și profunda iubire a D-lui Cezar Petrescu către poet, o titanică muncă.

GHÎȚA POPESCU.

„Revista Vremii”, Galați.

* * *

„Cine a citit în întregime opera lui Eminescu, își poate da seama că d. Cezar Petrescu a reconstituit viața lui Eminescu în așa fel, încât fiecare particularitate a scrisurii genialului poet — fie referitoare la fond, fie referitoare la formă — își găsește deplină justificare în însăși această viață”.

U. R.

„Revista școlii”, Botoșani.

* * *

„D-l Cezar Petrescu ne dă biografia romanțată a lui Eminescu. Cu o putere eroică, D-sa se identifică cu poetul și prin intuiție completează insuficiența datelor seci biografice, creind un om viu, cu toate iubirile și durerile sale, cu tot mediul său inconjurător din alte vremi.”

Prof. CONST. TURTUREANU.

„Glasul Bucovinei”.

* * *

„Trilogia din viața lui Eminescu ni Pa arătat ca pe un veritabil îndrăgostit al plaiurilor Moldovii noastre, transpunând peripețiile vieții duse de nefericitul Eminescu pe meleagurile noastre, în fraze pline de sevă, de dragoste”...

„LUMEA”, Iași.

EDITORII DES „NAȚIONALĂ-

PROF. AL. ROSETTI

DIRECTORUL EDITURII „FUNDATIILOR CULTURALE REGALE” ȘI AL
EDITURII „CULTURA NAȚIONALĂ”

„Naționala-Ciornei” corespunde uneia din

PROF. AL. ROSETTI

E. M. TĂTĂRESCU

DIRECTORUL EDITURII „SCRISUL ROMÂNESC” S. A.
CRAIOVA

ne trimete următoarea scrisoare :

Stimate d-le Ciornei,

Cu prilejul împlinirii a 10 ani de activitate pe ogorul cărții, îți trimit cele mai vii și călduroase felicitări.

Absența mea din țară, m'a pus în neplăcută situație de a nu-ți putea trimite la timp, articolul cerut.

Nimeni altul, mai mult decât noi editori, n'ar putea aprecia mai bine **imensesele sforțări** ce ai făcut, pentru a da literaturii și cărții noastre didactice, atât de lucruri bune.

Intr'o țară ca a noastră, în care editura este încă la debut, adeseori neînțeleasă de marele nostru public, nu numai nespusă dar descurajată și concuroasă de stat și mișcându-se mai ales într'o atmosferă de indiferență generală, — zece ani de activitate, înseamnă un capitol tragic de istorie.

epocile cele mai fecunde pentru editura românească, când pactul cu elita noastră intelectuală a fost consolidat și încrederea publicului cetitor în forțele proprii ale autorilor români a început să-și dea roadele. Am urmărit cu mult interes demersurile editurii „Naționala-Ciornei” pentru a trezi interesul marelui public în favoarea literaturii originale românești, și am apreciat cu toții sacrificiile ce a știut să le facă în acest scop. Astăzi, la încheierea celor zece ani de activitate, zorii zilei de mâine pot fi priviți cu încredere: mergând pe aceeași linie programatică, editura va pătrunde din ce în ce mai adânc în conștiința publică.

Îți urez să ai tăria de a duce mai departe opera începută, dar pe care te

asigur, o așteaptă încă mari dificultăți.

Al D-tale cu toată prețuirea

E. M. TĂTĂRESCU

N. IONNIȚIU

PREȘEDINTELE „ASOCIAȚIEI EDITORILOR ROMÂNI”
DIRECTOR GENERAL AL SOCIETĂȚII
„CARTEA ROMÂNEASCĂ”

Și ca vechi editor și ca Președinte al „Asociației Editorilor Români”, iau parte cu inima plină de mulțumire la jubileul întâiului deceniu de viață a editurii „Naționala-Ciornei”.

Inițiată cu puțin înainte de începerea mării și grelei crize economice, editura „Naționala-Ciornei” nu numai că a rezistat vitregiei vremurilor, dar grație priceperii și sârguinței cu care prietenul S. Ciornei a știut să o conducă, editura a trecut biruitoare peste baricadele crizei și a ajuns la înflorirea de azi.

Toate elogiile care i se cuvin Domnu-

lui S. Ciornei, nu se pot exprima într'un mic articol de revistă. Dar nu mă pot stăpâni să nu-l felicit cu toată căldura pentru frumoasele realizări ale editurii sale. Mă simt dator să mai remarc și aportul important pe care editura „Naționala-Ciornei” l-a adus prin numărul important și varietatea cărților din toate domeniile ce a tipărit, la dezvoltarea culturală a țării.

Pentru toate aceste merite, editura „Naționala-Ciornei” ocupă azi un loc de frunte în editura românească, loc pe care cei zece ani de muncă și perseverență îi încunună aureola jubileului de azi cu unanima simpatie a tuturor oamenilor ce au o cât de mică comunitate cu viața culturală a țării noastre.

Mergând în același ritm pe drumul trasat cu atâta pricepere, sunt sigur că vom avea ocazia să sărbătorim încă multe evenimente care să cinstească așa cum se cuvine, activitatea acestei editurii.

N. IONNIȚIU

PRE EDITURA CIORNEI” S. A. R.

E. M. OCNEANU

DIRECTORUL EDITURII „UNIVERSALA” - ALCALAY & Co.

În orice altă țară o asemenea onomastică ar părea ceva fără semnificație. Nimeni nu se ocupă de activitatea de zece ani a unei editurii, a unei librării. În Bulgaria, ca să nu mai pomenim de Ungaria sau Austria, unde editurile au o vechime seculară și se moștănesc din tată în fiu. În România însă fenomenul trebuie subliniat și prăznuit cu atât mai mult cu cât în deceniul de activitate al Editurii „Naționala-Ciornei” alte câteva întreprinderi similare și-au redus activitatea sau i-au pus capăt odată pentru totdeauna.

Ca să ne dăm seama de meritul perseverenței d-lui Ciornei e bine să amintim că acțiunea editorială se lovește în țara noastră de două piedici formidabile, pe care nu le cunosc editurile din țările de mare cultură — lăsând de o parte piedicile mai mici ivite odată cu atracția cinematografului și radioului, dușmani cumpliți ai timpului liber și ai lecturii.

Piedica principală a unei activități editoriale o constituie structura specială a populației României. La 18.000.000 locuitori avem minorități de altă limbă de aproximativ 5.000.000 pentru cucerirea intelectuală a căror statul și organizațiile culturale românești n'au făcut în ultimii 20 de ani aproape nimic nici acum nu vedem vre-un început, vre-o inițiativă în această direcție). Mai rămân 13.000.000 locuitori români din care 8.000.000 sunt oameni de țară, muncitori agricoli, ale căror nevoi intelectuale sunt speciale și destul de reduse. Cinci milioane de orășeni ar constitui desigur un admirabil, un fecund temei cultural dacă... ar fi un temei. Dar orășenii dau un număr infim de cumpărători de cărți românești (numărul lor nu trece de 3-6000) din mai multe triste pricini: în primul rând din lipsa de sete intelectuală, în al doilea rând din scumpetea hârtiei și deci a cărții românești, din concurența simțitoare a cărților străine, în special a celor franceze care atrag pe cei mai buni și mai numeroși cititori de cărți românești.

Nu e locul nici momentul să arătăm care ar fi mijloacele cele mai bune de a combate aceste racile ale culturii românești, im-

potriva cărora trebuie să se ridice scriitorii însăși și reprezentanții autorizați ai culturii noastre.

E de ajuns să amintim că timp de zece ani editura „Naționala-Ciornei”, alături de toate celelalte edituri românești care n'au voit să capituleze, a luptat din răsputeri, a ținut piept adversităților mai sus amintite și are curajul să-și prăznuiască deceniul, adică să ne dea asigurarea că va continua pe același drum eroic.

Ilustrul scriitor francez Georges Duhamel, membru al Academiei franceze, la un banchet organizat de Camera Sindicală a librarilor din Franța, a rostit o cuvântare din

care voi cita următoarele: „Un librar care-și iubește meseria și își cunoaște paleta — adică autorii și volumele de care dispune — poate naște gusturi, orienta în spirit, ajuta în calca sa. Poate determina o vocație. Tot atât cât presa, poate într'un chip și mai profund să creieze opinia publică, s'o modifice, să orienteze sufletul unui grup sau unui oraș. Cu alte cuvinte să ajute imens pașii adevăratei civilizații”.

Dacă atât de important este rolul unui distribuitor de cărți, cu cât mai mare și mai gravă e răspunderea editorului care creiază efectiv (caci nu numai alege, prefera manuscisele ci de foarte multe ori le provoacă) într'o țară ca a noastră unde în domeniul culturii e încă totul de făcut?...

E de ajuns să aruncăm o privire asupra

cărților oferite de Editura „Naționala-Ciornei”, ca să ne dăm seama că nici o culoare nu lipsește din paleta — cum spune Duhamel — unei adevărate uzine de idei.

De la volumele didactice și până la roman și biografii romanțate (inclusiv cărțile pentru copii) toate completează admirabil catalogul editurii și sunt prezentate în condițiuni grafice excelente.

Dar ceea ce a realizat pentru întâia oară și aproape inimitabil creatorul editurii este lansarea cu adevărat comercială, fără a jigni totuși delicateța mărfii. D-l Ciornei este primul editor care a înțeles că volumul care e un obiect de comerț are nevoie și merită să se bucure de aceleași mijloace de propagandă și de aceleași cheltueli ca lansarea bunăoară, a unui ciorap de doamnă sau a unei pudre noi. Pe această cale ar trebui să persevereze toți editorii, căci asemenea unui teren fertil, numai cine investește capital în exploatarea lui, îl ară adânc, aduce apă, pune muncitori de sezon, are dreptul și poate nădăjdui la o recoltă îmbelșugată.

Numărul redus de cititori români a mai slăbit însă din pulsul inițial, inovator al editurii Ciornei și al celorlalte edituri, dar rămân la convingerea că deocamdată, adică până la crearea unor împrejurări organice mai favorabile tot propaganda editorului, alături de talentul scriitorului, rămân cele mai bune mijloace de salvare a cărții de limbă românească.

Urând editurii Ciornei și celorlalte edituri românești un viitor demn de sforțările pe care le fac, am dori să vedem în jurul lor reprezentanții autorităților interesate, ai Academiei, Ministerului Educației Naționale, Universității, în ziua în care își vor serba în chip public, 10, 20 sau 50 ani de jertfă pe altarul culturii române.

E. M. OCNEANU

CINCIZECI DE ANI DE CHIMIE

S'au împlinit în Octombrie 50 de ani de când m'am înscris ca student la Facultatea de Științe din București. Pare c'a fost eri, deși a trecut o jumătate de veac. Am lucrat atunci ca student în Laboratoriul de Chimie Anorganică și sunt azi directorul acestui Laborator, de care mă leagă atâtea amintiri. Puțini studenți pot să ajungă profesori universitari și directori ai laboratorului în care au lucrat. Nici prin gând nu-mi trecea acum 50 de ani, când eram student sărac, flămând și necunoscut de nimeni, să fiu fericitul între fericți, care să conducă laboratorul în care am fost ucenic, harnic și smerit.

În pragul vieții și al eșirei la pensie, dator sunt să aștern pe hârtie câteva clipe din noianul de amintiri.

De aceia mi-am deschis cursul cu ele, anul acesta, la 9 Noembrie, mai târziu decât oricând, neertat de târziu, nu din cauza mea ci din cauza formelor goale cu care ne pierdem vremea, atât de scump.

Mă văd, ca într'o fotografie, în icoana amintirilor, cetesc ca într'o carte întâmplările de atunci. Mă văd student ridicând treptele de piatră dela intrarea în Universitate, în fața statuei lui Mihai Viteazul. Inima îmi bate și azi la sguduirea întregii mele ființe. Deoparte și de alta, până la ușa care da în laboratorul lui Alexe Marin erau busturi în piatră și pietre săpate, acum 2000 de ani și așezate acolo de Grigore Tocilescu, care le aduse dela Adam Clissi. Deschid ușa grea care da în laborator. În stânga era un dulăpaș pe care Alexe Marin își pune legăturica plină cu de-ale mâncării, cumpărate din piață în dimineața zilei și pe care trebuia să le ducă acasă după sfârșitul lecției. Îl văd și pe el, unchiaș voinic, cum se da jos din tramvaiul care-l aducea dela piață ori se suia în cel care trebuia să-l ducă în strada Chimistului.

În fundul acestei săli întunecoase era ușa care da în amfiteatru. În fața lui era masa în potcoavă și tabla neagră.

Întorc foile cărții și mă opresc la aceia unde găsesc însemnările unei lecții. E aceia despre atom. În Liceul Național din Iași învășasem chimia într'a cincea pe cartea marelui Petru Poni, scrisă în teoria atomică. Îl aud pe Alexe Marin spunând că el nu crede în atomi.

„Nici domnul Berthelot nu crede în atomi. N'a văzut nimeni atomul. Sunt scornituri nemțești ce se spune despre el, zice domnul Berthelot”. Și așa s'a făcut c'a trebuit să începem din nou, la spartul târgului,

teoria echivalenților. Poate că n'a fost tocmai rău. Altfel n'aș fi știut nimic despre ea fiindcă nimeni n'a mai pomenit de-atunci de ea. Trebuia să scriem formula apei HO, în echivalenți, în loc de H²O, cum învășasem din cartea lui Petru Poni. Și tot așa formula acidului sulfuric era SO₃, HO, în loc de SO₄H₂.

Și tot așa și iar așa mai departe, tabla era umplută cu formule de acestea pe care le scria Alexe Marin cu mâna lui.

Să nu-și închipue nimeni că era un păcat de moarte pe care-l făcea Alexe Marin. Era un curs bun, care întruchipa epoca lui. În anul al doilea Doctorul Istrati pune te-

melia temeinică a teoriei atomice așa precum învășase, cu căldură și pricepere dela marele lui profesor din Paris, Wurtz, cel care a luptat pentru introducerea teoriei atomice în Franța, cu geniul minții și vorba înaripată a unui mare apostol!

Închid pentru azi cartea sfântă a vremurilor de atunci. Eram student sărac. Stăm într'o cameră cu un coleg, pentru care plăti amândoi 18 lei pe lună, la Coana Marița din Str. Antim. Măncam la birtul studenților din Str. Apolodor, cu 25 de lei pe lună, patru feluri pe zi, dintre care sarmalele dumnezești erau mai gustoase decât toate mâncările boerești de azi. Vin nu

plăteam, fiindcă n'aveam de unde, dar nu duceam lipsă de el, fiindcă se găsea totdeauna un student mai bogat, care făcea totdeauna cinste cu un chil sau două.

A fost Alexe Marin un profesor vrednic de toată recunoștința chimiștilor de azi. Numai de câțiva ani am aflat că avea șaptezeci și cinci de ani pe când făcea lecții în 1889, fiind născut în 1814. Nimeni nu i-ar fi dat 65 de ani, atât de bine se ținea bătrânul, pe umerii căruia, ca pe ai lui Atlas, ce ținea pământul, se rezema toată chimia pe care a învățat-o el la Paris, cu care a învățat pe școlarii lui dela Colegiul Sf. Sava, pentru care a organizat laboratorul său, mutat în urmă în ruinele în care se găsește astăzi, dar care este un monument cultural și o comoară de multe zeci de milioane, care sunt aparatele, cărțile și instalațiile de azi.

Dar trebuie să sfârșesc cele câteva pagini cerute de editura „Naționala-Ciornei”, pe care le scriu cu toată căldura cu care mă încălzesc aceste amintiri.

Din mormanul de cărți tipărite de Alexe Marin pomenesc:

Prescurtare de Himie de J. Pelouze, membru al institutului, profesor de chimie la colegiul de Franța, verificator al cercărilor, la tarapanoa din Paris, etc. și E. Fremy profesor de chimie la școala politehnică, etc.

Traduse în limba română, spre întrebuințarea claselor de chimie din școalele României de Alecsie Marin, profesor de fizică și chimie în Gimnaziul din București.

Cartea e tipărită în București, în 1852, acum o sută de ani, fără cincisprezece, cu litere chirilice și latine și într'o limbă duioasă, vrednică să fie citită și de cei de azi, care o schimonosesc fără frică și rușine. În fiecare an arăt studenților mei aceste 2 volume, adevărate moaște sfinte pentru chimia românească.

Inchei cu cartea mea: Chimie și Mineralogie, tipărită în August 1937, în Editura „Naționala-Ciornei”, cu o grijă care face din ea o podoabă a librăriei românești.

Să vorbească și să scrie despre ea cei care vor veni după noi, peste o sută de ani. E o carte românească, scrisă în limbă românească, pentru țara românească, acum și pururea mare dela Nistru, până la Tisa... Am pus în ea suflet din sufletul meu și am scos-o din inima mea ca să meargă la inima școlărilor de azi și de mâine.

G. G. LONGINESCU

București, 29 Nov. 1937.

CARȚILE DIDACTICE
APĂRUTE ÎN

EDITURA
„NAȚIONALĂ-
CIORNEI” S. A. R.

SERELEVĂ
ȘI SE RECOMANDĂ

prin garanția pe care o reprezintă numele și competența autorilor, prin conținutul pedagogic și prin prezentarea grafică ireproșabilă.

O ANIVERSARE PILDUITOARE

Mi se cere de către „Editura Naționala-Ciornei” S. A. R. să contribui și eu, cu rândurile mele, la această aniversare; nu pot refuza, căci, ar însemna să nu recunosc munca unui om.

10 ani de muncă pe ogorul cărții românești.

Puțini ca număr; mulți, mai ales mari, ca înfăptuiri.

Mi-a fost dat în acest an — 1937 — să pot aprecia ce înseamnă:

Munca unui editor — conștient de menirea sa; hotărât, pentru a realiza și organizat, ca să aibă succese.

Cu toată experiența mea îndelungată, anul acesta, lucrând cu această editură și în

școale, o înțelegere, care mă hotărăște să scriu aceste rânduri.

Invățământul comercial secundar, a trecut anul trecut școlar — 1936—37 — printr-o perioadă de tranziție foarte grea: fără programa analitică; fără manuale didactice proprii.

„Biblioteca învățământului Comercial”, spre a preîntâmpina aceste greutăți ce se iviau și pentru anul școlar în curs, a reușit să grupeze în jurul său o serie de distinși colegi, care s'au pus pe lucru și au lucrat toate manualele didactice necesare.

M'am adresat tuturor editurilor; la toți conducătorii acestor edituri, am găsit cuvinte de încurajare, de bună apreciere — nimeni însă n'a avut curajul să le editeze, căci lipsia programa analitică.

Și „Editura Naționala-Ciornei” a ezitat la început; pe urmă, văzând și apreciind rezultatele de viitor, s'a hotărât să editeze numai o mică parte, ca încercare; cred că ar fi fost bine dacă erau scoase toate, căci formau un tot.

„Qui ne risque, ne gagne plus”, zice un proverb francez.

„Editura Naționala-Ciornei” are curajul necesar, riscă; de aceea și reușește.

Iată adevărata pildă.

O întreprindere, chiar dacă este organizată admirabil, dacă nu îndrăznește, nu riscă, nu poate reuși cu mari succese; în timp ce alta riscând, trebuie să reușească.

Și „Editura Naționala-Ciornei” este și bine organizată și știe să risce, atunci, când posibilitățile de realizare au toate șansele.

Sunt fericit că „Biblioteca învățământului Comercial” a reușit să-și facă începutul activității sale pentru manuale didactice, datorită acestor 2 calități ale „Editurii Naționale-Ciornei”; buna organizare și arta de a ști să fii bun editor.

Și-acum o mărturisire de credință:

Doresc ca această pildă de realizări te-meinice, pe ogorul cărții românești, dată de „Editura Naționala-Ciornei” S. A. R., să fie și să rămână o pildă vie pentru absolvenții români ai gimnaziilor și liceelor comerciale, cari trebuie să înțeleagă că, numai pătruzând în viața economică a țării noastre, și luând drept îndreptar de viață a unei astfel de pilde, vor reuși în viață și vor binemerita dela Patria și Neamul meu.

Profesor AUREL I. LEPADATU.

UN CUVÂNT DE LAUDĂ

special cu dl. Ciornei, am făcut o adevărată școală: școala reală a organizării unei întreprinderi de editură.

Puțini știu și mai puțini își dau seama ce înseamnă o editură, mai ales o editură generală: și de cărți literare, și de cărți didactice.

A ști să-ți selecționezi autorii, mai ales autorii consacrați de cărți didactice, este un adevărat meșteșug.

În această privință „Editura Naționala-Ciornei” se poate mândri și poate privi cu încredere viitorul, decât numai și editura să caute ca și autorii să fie mulțumiți.

Editură înseamnă: autori consacrați și întreprinzător activ.

Reușita unei edituri nu constă numai în meșteșugul de a ști să organizezi și să colportezi, ceeace ai editat — desigur că acestea sunt primele condițiuni; reușita unei edituri stă mai ales în a-ți apropia și a-i face pe autori, nu numai autori ci însăși colaboratori, cu mintea și cu sufletul, hotărâți în a reuși în munca depusă în comun pentru promovarea editurii.

Aceasta este cheia reușitei pe deplin.

„Editura Naționala-Ciornei” s'a străduit 10 ani să-și croiască un drum: drumul realizărilor.

A reușit.

„Biblioteca învățământului Comercial” de sub conducerea mea, care are în programul său: promovarea elevilor și absolvenților gimnaziilor și liceelor comerciale pentru a pătrunde, cât mai mulți, în viața economică a țării noastre, a găsit în această editură, într-o epocă de răscruce a vieții acestor

Ca o editură să se impună, trebuie două condițiuni:

Întâi, să răspundă unei necesități culturale și sociale; al doilea să aibă un conducător destoinic, cu spirit viu și capabil să atragă simpatia opiniei publice.

Editura „Naționala Ciornei”, indeplinește ambele condițiuni: a răspuns unei mari nevoi culturale a țării și a avut norocul să aibă în fruntea sa, un om priecut, cu o largă experiență și cu o deosebită vioiciune în prinderea momentelor celor mai favorabile, pentru crearea și răspândirea cărții.

Nu fac parte dintre autorii fericiți, cari încasează dela Editură, în fiecare an, sute de mii de lei, pentru cărțile tipărite și răspândite de ea; sunt unul dintre cei mai modești încasatori din fondurile acestei edituri. Aceasta denotă că sunt considerați de ordin superior cari mă îndeamnă să scriu un cuvânt de laudă, la sărbătoarea Editurii.

O Antologie a scriitorilor români, pentru a fi tipărită și răspândită, cere cheltueli, cari se recuperează după câțiva ani. „Naționala-Ciornei” ne-a tipărit totuși Antologia, întocmită de distinsul scriitor I. A. Bassarabescu și de mine.

Editura a avut bunăvoința să administreze răspândirea lucrării mele „Formarea opiniei franceze asupra României, în secolul al XIX-lea”, și a făcut-o cu toată obiectivitatea.

Mi-a tipărit Cărțile mele de Drept

(Instrucție civică, Dreptul Constituțional. Economia politică), deși pentru o întreprindere comercială, tipărirea acestor cărți nu atrăgea câștiguri, mai ales când pe piață și în școli, erau introduși mulți alți autori cu manuale de drept.

Ne-a tipărit, D-lui Constantin Fierăscu și mie, Cărțile de limba română pentru liceele comerciale și industriale, apărute înainte de a se fi dat formă definitivă nouilor programe analitice, și aceasta s'a făcut pe întregul risc material al editurii, doar din imboldul suferesc de a se pune în mâna elevilor școlilor practice, manuale potrivite cu spiritul nouilor legiferări în materie.

Din toate acestea am înțeles că ne găsim în fața, nu a unei simple întreprinderi comerciale, ci a unei instituțiuni de cultură românească, ce nu precupește riscurile, când e vorba să meargă pe drumul realizărilor culturale ale țării.

Urez Editurii „Naționala-Ciornei” să meargă pe drumul croit, afirmând prin activitatea ce va desfășura și în viitor, interesul cel mare al culturii românești. Să n'o bucure câștigurile mari, împărțite între ea și autori, ci cele mai modeste, de unde atâți mănuitori ai condeiului sau înzestrați ai zeilor, își culeg rodul unei existențe chinuite, isvor al marilor inspirații, al marilor strădanii, al marilor sbuciume pentru biruință.

V. V. HANEȘ

EDITURA „NAȚIONALĂ

VA LANSA
URMĂTOARELE

CEZAR PETRESCU

JUNIMEA

Pătrunde din ce în ce mai stăruitoare nevoia de a cerceta în trecut, origina fenomenelor prezente.

O clipă, îndată după războiu, a durat iluzia unei rupturi de vechile vaduri istorice. Se credea că va naște o lume nouă din sângele și țărâna tranșelor, fără alte rădăcini mai depărtate. Un alt veac, cârmuit după alte legi de viață.

Treptat, timpul ne-a dovedit că societatea și indivizii, nu pot evada din legile mai tari ale ciclurilor istorice. Ce este, a mai fost; ce-a fost, va mai fi. Sub fețe schimbătoare, fenomenele se repetă. Ceasul de față își găsește o analogie într-un ceas din trecut.

Dacă omul a născocit o tehnică nouă, cu alte condiții de viață materială, sufletește evoluează mai încet. Iar societatea urmează aceiași încetă, prudentă evoluare, nivelând salturile prea îndrăznețe, întorcându-se să rectifice, să retracteze, să umple un gol, să repare o prea grăbită eroare. S'ar spune că timpul ține să ne amintească sever că nimic nu se poate săvârși fără el.

Așa se explică poate în mare măsură, predilecția cititorului pentru cărțile care cercetează trecutul. Nu e o evadare în trecut. E căutarea unor semne care să lămurească prezentul și să citească viitorul, în ciclurile care numai aparent au fost încheiate.

Societatea românească se află fără îndoială într'un înfrigurat fenomen de primenire. S'au lărgit hotarele. S'au contopit într'un singur mănunchiu, frați care s'au format sufletește sub discipline străine: maghiare, austriace, rusești. Ne cunoaștem, dar încă nu deplin. O generație se duce și îi ia locul alta, cu altă structură spirituală și intelectuală, cu alte credințe, cu alte aspirații.

Aceasta epocă, pe care am numi-o a Regelui Carol al II-lea, nu seamănă într'un ciudat paralelism cu sfertul cel dintâi de veac al domniei lui Carol I?

Atunci JUNIMEA a reprezentat cea mai activă și demnă reacție a bunului simț, într'o anarhică și pripită criză de adaptare la condiții de viață pe care poporul românesc încă nu le cunoșcase. În literatură, în politică în disciplinele didactice, în știință, Junimea a stat de sentinelă, ferindu-ne de exaltările găunoase. O mână de oameni — dar ce oameni! — a ținut piept maimuțărelelor occidentale, care luau pe rând când un aspect comic, când unul tragic. Maiorescu, Alecsandri, Rosetti, Carp, Xenopol, Pogor, Panu, Conta, Negruzzi, Eminescu, Creangă, Slavici, Caragiale — gloata cea măruntă a caracudelor, au scris astfel fără să fi premeditat, cea mai glorioasă pagină a culturii românești. Erau veniți din puncte cardinale deosebite, cu pregătiri deosebite și cu temperament deosebite. Nu-i lega un statut, un regulament, un manifest, în această societate fără statute, fără regulamente, fără moțiuni și manifeste, chiar fără o dată precisă de fundație. Ii lega ceva mai subtil și mai durabil. O conștiință, credința unei misiuni, pe care cu pudoare se fereau s'o proclame, învăluind-o în glume și în anecdote, în acele pitorești dueluri de vervă și de pomână, ce făceau din ședințele Junimei adevărate adunări de „năuci”.

Criticii și istoriograful literari au evocat acest fenomen cultural unic în istoria noastră, pe temeiul unor cercetări de prețioase documente care au coborât legenda pe pământ. Amintirile lui George Panu și ale lui Iacob Negruzzi au înfățișat Junimea sub altă formă.

Correspondențele tipărite de harnicul cercetător Torouțiu, ne-au desvăluit legăturile și preocupările acestei glorioase generații de cărturari, de critici, de oameni politici, de filologi, de poeți, de nuveलिști, de istorici. Romancierul Cezar Petrescu, autorul trilogiei eminesciene, cu puterea sa de evocare, ne prezintă acum Junimea într'o lumină care însuflețește personagiile și reconstituie atmosfera epocii, alternând penița de cercetător, cu cea de romancier. Pe sub ochii cititorului circulă o lume întreagă înviată din cenușa uitărilor. Maiorescu și Carp, Eminescu și Creangă, Negruzzi și Pogor, Slavici și Caragiale; caracuda; dușmanii Junimei, Iașii fantomelor, o Românie care a fost, situată în atmosfera Europei de atunci. Căci numai prin acest fenomen al vaselor comunicante, între România lui Vodă Carol dintre 1866—1890 și între Europa, se poate explica deplin existența Junimei și rațiunea sa de existență. Cărturarii Junimei se aflau în permanență comunicare cu apusul, cu oamenii și ideile apusului, și cu atât mai vajnic se împotriveau împrumuturilor de formă fără fond, în deplină cunoștință de cauză.

Romancierul Cezar Petrescu a cărui peniță ascuțită a fixat atâtea momente sociale și istorice din evoluția României, în Intunecare, Comoara Regelui Dromichet, Aurul Negru, Calea Victoriei, Apostol, 1907, Luceafărul, Nirvana, Carmen Saeculare; cu același simț precis al realității istorice și sociale, a evocat Junimea cu oamenii săi, cu atmosfera sa și cu rolul său, într'o carte care dacă nu e un roman, e pătrunsă de vervă și de pașionanta acțiune a unui roman.

CITIȚI ROMANUL
COMOARA
REGELUI DROMICHET
DE CEZAR PETRESCU

O viziune a trecutului și imaginea unei lumi care se naște

CITIȚI ROMANUL
AURUL NEGRU
DE CEZAR PETRESCU

Procesul de industrializare a României de după războiu

CIORNEI“ S. A. R.

IN CURÂND

NOUTĂȚI LITERARE:

DUFF COOPER

TALLEYRAND

Viața lui Talleyrand-Périgord, prinț de Benevent, ne este înfățișată de către d. Duff Cooper, prim lord al amiralității și ministru de marină al Angliei, în cadrul în care l-au impus rarele sale însușiri de diplomat, pe deasupra curților regale și evenimentelor politice.

Născut la Paris, în anul 1754, Talleyrand denotă de tânăr însușiri excepționale.

În această epocă frământată din istoria Franței, Talleyrand se afirmă de timpuriu în posturile de grea răspundere, devenind în 1790, Președinte al Adunării Naționale; mai apoi, ministru în timpul Directoratului și Consulatului, și în sfârșit, ministru în timpul Imperiului.

Mare om politic, el se aliaza Restaurăției din 1815, și joacă un rol strălucitor în acele timpuri turburi, apărând cu mult tact interesele și prestigiul Franței, în Congresul de la Viena.

Moare, după o existență hărțuită de toți dușmanii Franței, de invidioși și de consăngenii fără scrupule, în anul 1838, la vârsta înaintată de 84 de ani.

Aceasta ar fi, în puține cuvinte, viața lui Talleyrand. Firește, numai schița evolutivă a acestui mare diplomat francez, care și-a servit Patria cu o abnegație fără seamăn, de multe ori cu sacrificiul propriei sale persoane.

Altădată, diplomația nu se purta atât de ușor ca astăzi. Era necesară multă finețe, multă perspicacitate psihologică și tact politic, pentru a îmbrățișa într'o singură privire câmpul potrivit de forțe și interese, pentru a rălia Franța uci-

din părți și pentru a păstra echilibrul politic.

Ei bine, Talleyrand s'a priceput să joace acest rol dificil și s'a adaptat schimbărilor politice, survenite în interiorul Franței, punând mai presus de zumzetul trecător, geniul Franței, conservator și unic.

D. Duff Cooper a intuit această rară calitate a lui Talleyrand, acest spirit cameleon care a adaptat interesele permanente ale Franței, grație geniului său, și le-a făcut să aibă aceeași valoare sub toate regimurile sub care și-a servit Patria.

Biografia această, asupra căreia ne-am permis să discutăm în rândurile de mai sus, va apare în curând în Editura noastră, într'o prezentare grafică foarte îngrijită.

Dealtfel, d. Duff Cooper a acordat d-lui S. Ciornei, administratorul delegat al Editurii noastre, o extrem de importantă prefață, cu ocazia audienței pe care d-sa a avut-o la Londra, în palatul Amiralității.

Cum d. Duff Cooper reprezintă în momentul de față o opinie autorizată, cuvintele sale nefiind ale unui simplu cetățean, ne facem o deosebită plăcere din a da la îndemna cititorilor noștri, cuvintele pe care d-sa le socotește demne de a figura în fruntea volumului românesc.

Se va vedea din cuprinsul lor, cât de trainică este legătura dintre Marea Britania, Franța și țara noastră, și în același timp, cât de adânci și de sincere trebuie să fie raporturile amicale din-

tre națiuni, azi când străbatem o epocă de multiple fricțiuni și greutăți. Apelul pe care d. Duff Cooper îl face în favoarea înțelegării dintre națiuni, pe care le îndeamnă să se cunoască reciproc, e mai actual, și mai binevenit, astăzi ca oricând.

Dar să dăm mai jos cuvintele sale, a căror importanță semnificație politică, socotim, nu va scăpa nimănui.

„Sunt foarte fericit că această carte a mea apare în traducere românească. Prietenia dintre Marea Britanie și România datează de multă vreme, iar poporul englez n'a uitat rolul vitejesc avut de România în cursul marelui război”.

„Europa se află încă în fața a multor dificultăți pentru viitor și soluționarea acestora atârână nu într'o mică măsură de însușirea feluritelor națiuni europene de a se înțelege reciproc.”

Cu cât popoarele europene vor studia mai mult istoria Europei, și nu numai istoria propriei lor țări, cu atât mai probabil că vor ajunge la o asemenea înțelegere”.

„Biografia aceasta a unui mare om de stat francez, care a fost un sincer amic al păcii, scrisă, așa cum a fost, de un Englez care a văzut prin sine însuși ororile războiului, și tradusă acum în românește, va putea, sper, să servească drept o modestă legătură între cele trei națiuni, permițându-le să ajungă la o înțelegere și o conlucrare reciprocă, de care vor beneficia nu numai ele, ci și toți ceilalți membri ai familiei europene”.

CITIȚI ROMANUL
DAPHNE ADEANE
DE MAURICE BARING

Câteva destine care se împletesc în jurul unui portret de femeie

CITIȚI ROMANUL
MĂTĂNILILE
DE FLORENCE BARCLAY

O emoționantă poveste de dragoste, în care sacrificiul atinge sublimul

INFORMAȚIUNI EDITORIALE

În pagina aceasta, cu care se încheie numărul prezent din „Editorial”, vom arăta în ce chip au fost primite cărțile noastre literare în decursul acestui an și care sunt noutățile a căror apariție o pregătim.

Dela început, trebuie să constatăm că ne aflăm într-o situație înbucurătoare și care ne dă cele mai optimiste încurajări pentru activitatea editorială pe care o vom desfășura de aci înainte.

Și că situația se prezintă astfel, o dovedește următorul tablou, pe care îl redăm mai jos:

Mătăniile de Florence Barclay	Ediția II
Monstrul de Dan Petrașincu	„ II
Doamna Elena Cuza de Lucia Bors	„ II
Kim de Rudyard Kipling	„ II

Numărul total al cărților tipărite în decursul anului 1937/38, până la data de față, este de zece volume.

Dar în afară de faptul că aproape jumătate din ele au trebuit să fie retipărite, în urma numeroaselor cereri, dar unele, deși nu se mai retipăresc, sunt complectamente epuizate: *Saltimbancii*, spre exemplu.

La acest succes evident, mai trebuie să se adauge biruința înregistrată prin tipărirea volumului *Contrapunct* de *Al-dous Huxley*.

Faptul că romanul acesta, celebru în toată lumea, și-a găsit și la noi cititorii pe care îi merită, denotă că de aci înainte ne putem baza pe un număr de trei mii de cititori, pentru cari vom putea oricând tipări cele mai alese producțiuni ale literaturii actuale.

Și faptul acesta nu este de minimă importanță, pentru stadiul actual al culturii noastre.

Cei care cunosc evoluția editorială a „Naționalei”, a cărei traectorie poate fi urmărită în cele 24 de pagini ale revistei de față, vor găsi că biruința aceasta editorială este justificată de toată munca depusă în acești zece ani de activitate.

Cititorii care ne-au încurajat până acum, acordându-ne prietenia lor de cumpărători statornici ai cărților noastre, vor găsi în rândurile ce urmează relații asupra volumelor pe care le vom lansa în decursul acestui an literar.

Vom începe deci, să dăm o scurtă prezentare a acestor volume.

DODSWORTH

de SINCLAIR LEWIS

Romanul acesta, care a fost transpus și pe ecran sub titlul de: „*A doua tinerețe*”, se situează printre cele mai bune lucrări ale renumitului scriitor american.

Subiectul cărții este cu totul ieșit din comun, zugrăvind în culori puternice, viața dramatică a unei familii.

Este vorba în acest roman, despre conflictul sufletesc al unei femei, care pășind în bătrânețe, luptă spre a se menține veșnic tânără.

Sbuciumările, desnădejdiile și speranțele ei fără noimă, fac din aceasta eroină, o mare creațiune epică a romanierului Sinclair Lewis.

Traducerea cărții o semnează d. *Jul. Giurgea*.

DESPOT - VODĂ

de ROMULUS SEIȘEANU

Cu volumul acesta, continuăm seria biografiilor publicate în colecția noastră istorică.

De data aceasta, este vorba de viața plină de aventuri a domnitorului moldovean *Despot Vodă*.

D. Romulus Seișeanu a înțeles să facă o carte în care adevărul istoric să ia forma narațiunii interesante, încât ne-a dăruit un adevărat roman, în care eroul principal este domnitorul moldovean.

Firește că descriindu-i viața, d. Romulus Seișeanu l-a plasat în mijlocul epocii de atunci, pe care o zugrăvește evocator, sub toate aspectele.

Cititorii vor avea prilejul să citească încă un fragment din istoria trecutului nostru, sub forma vie și interesantă a biografiei romanțate.

TALLEYRAND

de DUFF COOPER

În altă parte a revistei de față, am arătat că d. Duff Cooper, prim lord al amiralității și ministru de marină al Angliei, a binevoit să acorde traducerii românești a cărții de mai sus, o foarte interesantă prefață.

Aci vom semnala numai, că pe lângă deținerea unui atât de însemnat post, d. Duff Cooper are faima unui adânc cunoscător al istoriei.

D-sa a studiat foarte îndeaproape istoria, din vâlmășagul căreia e desprins câteva rare figuri ale umanității.

Și una dintre acestea, a fost *Talleyrand*.

Vestitul om politic francez ne este înfățișat în toată perspectiva personalității sale, produs al geniului său înăscut: în luptă cu adversitățile de tot felul: cu capetele încoronate pe care le servește sau pe care le trădează, sau împotriva poporului pe care-l conduce.

O carte pasionantă ca un roman, amplă ca o epopee.

RĂDĂCINI

de HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU

Cititorii care au prețuit proza de subtilă analiză a d-nei H. P. Bengescu, vor avea plăcerea să citească un roman în care sunt cuprinse toate calitățile de

stil și analiză din *Fecioarele despletite*, *Concert din muzică de Bach* și *Drum ascuns*.

Atât tema romanului cât și tehnica lui sunt demne de remarcat.

Personagiile trăesc în prezent dar sunt întoarse mereu spre trecut, spre rădăcinile lor, ca o continuă scrutare a personalității lor morale, de către un ochi vigilent și obiectiv.

Atragem atențiunea cititorilor asupra acestui volum, care se situează pe treapta cea mai de sus a romanului românesc contemporan.

REGINA VICTORIA

de LYTTON STRACHEY

Autorul de mai sus este considerat ca biograful cel mai serios al *Reginei Victoria*.

Serios prin bogăția documentară, prin sobrietatea expunerii, prin analiza sufletească a personajilor, prin simplitatea și prin darul de evocare a trecutului.

Cartea această îmbrățișează o întreagă epocă istorică, cu oamenii care s'au perindat în tot acest răstimp, pe scena politică, socială sau artistică a Angliei.

Nu este numai o simplă descriere a unei suverane, nu se mărginește a fi un simplu portret moral, ci ne prezintă o galerie întreagă de tipuri celebre, a căror existență, ascensiune sau decadență, a crescut sau a scoborit la umbra tronului Angliei.

Cititorii vor avea astfel prilejul, să cunoască din această carte, epoca în care Anglia s'a întins peste mări și țări, devenind imperiul puternic de astăzi, datorită unor oameni de stat geniali și patrioți.

ROMANUL LUI EMINESCU

de CEZAR PETRESCU

„*Luceafărul*”, „*Nirvana*” și „*Carmen Saeculare*”, trilogia eminesciană care a cunoscut un atât de mare succes de presă și public, va apare peste puțin timp, într-o ediție definitivă, revăzută integral.

Cartea aceasta, care îl situează pe d. Cezar Petrescu printre cei mai mari romanieri și evocatori ai trecutului nostru, va fi editată în condițiuni tehnice desăvârșite, în două volume, format mare, o adevărată ediție populară din cauza prețului scăzut, și o veritabilă ediție de bibliofilie, grație calităților de superioară tehnică tipografică.